

Słowo od Redaktor Tematycznej

Pojęcie „edukacja medialna 4.0” nawiązuje z jednej strony do czwartej rewolucji przemysłowej (ang. Industry 4.0), określanej przez takie słowa kluczowe, jak m.in. Internet rzeczy (IoT), big data, AI i uczenie maszynowe, interfejsy, człowiek-komputer, z drugiej – do rewolucji cyfrowej w obszarze metod i technik nauczania, do której odnosi się właśnie termin „edukacja 4.0”. To, co wyróżnia cyfrową dysrupcję w drugiej dekadzie XXI wieku, to konieczność rozwijania specjalistycznych kompetencji cyfrowych na różnych etapach życia, elastyczności poznawczej, kreatywności i umiejętności adaptacji do dynamicznych zmian, które zachodzą we współczesnej cywilizacji medialnej. Istotną jest również otwarta, proaktywna postawa wobec świata cyfrowego oraz nacisk na rozwój umiejętności transwersalnych (społecznych, intrapersonalnych, medialnych), a także T-kształtnych kompetencji (model DG Growth Komisji Europejskiej), cyfrowych kompetencji technicznych i funkcjonalnych. Ważną sprawą jest także powiązanie edukacji formalnej z przemysłem 4.0, gdzie przedsiębiorstwo i media stają się naturalnymi środowiskami *lifelong learning*, w tym kształcenia nauczycieli i pedagogów w zakresie nowoczesnych metodyk (*digital learning*, np. MOOC, webinary, gry, VR/AR/MR) i wielu innych specjalistycznych kompetencji medialnych, cyfrowych, informatycznych i informacyjnych.

W odniesieniu do tytułowej problematyki oraz – co najważniejsze – w artykułach zgromadzonych w tym numerze monograficznym można odnaleźć informacje dotyczące: (1) (makro)kontekstów edukacji medialnej 4.0, związanych z rozwojem cyberkultury, nowych mediów oraz kultury konwergencji; (2) edukacji medialnej w nowych kontekstach badawczych, kreowanych przez neuronauki, badania nad sztuczną inteligencją, transhumanizmem i posthumanizmem; (3) roli edukacji medialnej w kontekście zwalczania problemu *fake-news*, dezinformacji i postprawdy; (4) polskich i zagranicznych praktyk edukacyjnych związanych z kształceniem kompetencji medialnych; (5) miejsca mediów społecznościowych (TikTok, Snapchat, Instagram, Twitter, Facebook i inne) w edukacji nieformalnej i dydaktyce przedmiotowej oraz (6) edukacji medialnej w wybranych grupach wiekowych. Nie ulega również wątpliwości, iż edukacja medialna 4.0 współcześnie jawi się jako przedmiot badań inter- i transdyscyplinarnych, m.in. z wykorzystaniem wiedzy i wyników badań z zakresu pedagogiki mediów, cyberpsychologii, kulturoznawstwa medialnego, *media studies*, badań nad komunikacją społeczną i współczesną polityką.

Agnieszka Ogonowska